

Historia Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia

History of the Polish Shoulder and Elbow Society

Joanna Walecka¹

ORCID 0000-0001-5807-0405

Przemysław Lubiowski^{1,2,3}

ORCID 0000-0002-1011-981X

Poznań

Streszczenie: Artykuł przedstawia genezę, powstanie i działalność Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia. Ponadto dostarcza informacji o składzie jego zarządów i zjazdach.

Abstract: The article presents the origin, establishment and activity of the Polish Shoulder and Elbow Society. Moreover, it provides information on the composition of its boards and the course of scientific meetings.

Słowa kluczowe: historia towarzystwa barku i łokcia, leczenie, sympozja, nauka

Keywords: history of shoulder and elbow society, polish shoulder and elbow society, treatment, symposiums, science

Na początku XXI wieku przy Polskim Towarzystwie Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu utworzono Sekcję Chirurgii Barku i Łokcia, jednakże nigdy wcześniej nie utworzono samodzielnego towarzystwa skupiającego się wokół tej specjalizacji³. Z zamiarem zrzeszenia specjalistów zajmującymi się leczeniem schorzeń w obrębie barku i łokcia, zarówno lekarzy jak i fizjoterapeutów, z inicjatywy prof. hab. dr n. med. Przemysława Lubiowskiego 26 marca 2015 roku w Głuchołazach, odbyło się spotkanie założycielskie Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia. Uczestniczyły w nim 22 osoby.

¹ Rehasport, ul. Górecka 30 60-201 Poznań. Kontakt : Joanna Walecka, walecka.j@gmail.com

² Katedra i Klinika Traumatologii, Ortopedii i Chirurgii Ręki Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny im. W. Degi w Poznaniu ul. 28 Czerwca 1956r. 135/147, 61-545 Poznań; Pracownia Traumatologii Sportowej i Biomechaniki, Rehasport, ul. Górecka 30, 60-201 Poznań.

³ <<http://ptoitr.pl/sekcje>>, dostęp: 12.10.2021

Ryc. 1. 26 marca 2015 r., Głuchołazy. Spotkanie założycielskie PTBL, od lewej: Roman Brzóska, Przemysław Lubiowski, Piotr Ogrodowicz, Marcin Wojtaszek, Joanna Walecka, Piotr Jancewicz Marcin Redman, Krzysztof Otwinowski, Robert Pełka, Piotr Kominiak, Krzysztof Hermanowicz, Maciej Pawlak, Artur Soczka, Paweł Szeparowicz, Adrian Błasiak, NN, Grzegorz Tokarek

Zbiory autorów

Ryc. 2. Logo PTBL

Zbiory autorów

Ryc. 3. Członkowie PTBL dzielący się wiedzą podczas I zjazdu Polskiego Towarzystwa Artroskopowego w Łodzi 2017 r., od lewej: Robert Pełka, Piotr Kominiak, Joanna Walecka, Henryk Noga, Roman Brzóska

Zbiory autorów

Głównym celem Towarzystwa stała się edukacja lekarzy, fizjoterapeutów oraz terapeutów zajęciowych i studentów w zakresie schorzeń barku i łokcia poprzez organizowanie szkoleń i konferencji oraz propagowanie tej dziedziny w Polsce. Ponadto Towarzystwo pragnie szerzyć współpracę z Polskimi Towarzystwami Medycznymi oraz Światowymi organizacjami zajmującymi się problematyką prowadzenia pacjentów ze schorzeniami kończyn górnych⁴. Towarzystwo patronuje wydarzeniom dotyczącym edukacji w zakresie leczenia schorzeń barku i łokcia.

Zebranie założycielskie prowadził prof. hab. dr n. med. Przemysław Lubiowski, a protokołowała dr n. med. Joanna Wałęcka. Członkami komisji skrutacyjnej w głosowaniu jawnym zostali wybrani dr Artur Soczka i dr Marcin Wojtaszek⁵. Członkami komitetu założycielskiego wybrani zostali: prof. Przemysław Lubiowski, dr n. med. Piotr Ogrodowicz i dr n. med. Joanna Wałęcka. Na pierwszego prezesa towarzystwa wybrano prof. Przemysława Lubiowskiego. Prezesem elektem został wybrany dr n. med. Roman Brzóska, a sekretarzem dr n. med. Joanna Wałęcka. Skarbnikiem towarzystwa został dr Piotr Kominiak. Członkami Zarządu Stowarzyszenia zostali wybrani dr n. med. Bartłomiej Kordasiewicz, dr Robert Pałka. Na członków Komisji Rewizyjnej wybrano: dr n. med. Piotr Ogrodowicz, dr Paweł Szepanowicz, dr Maciej Pawlak⁶. Siedziba Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia znajduje się w Poznaniu przy ul. 28 Czerwca 1956r 135/147 w Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjny im. W. Degi. Kadencja Zarządu trwa dwa lata. W trakcie pracy zarządu w latach 2015-2018 towarzystwo liczyło 55 członków.

W latach 2018-2021 w składzie zarządu towarzystwa znaleźli się prezes dr n. med. Roman Brzóska, ustępujący prezes prof. hab. dr n. med. Przemysław Lubiowski, prezes elekt dr hab. n. med. Bartłomiej Kordasiewicz, sekretarz dr Hubert Laprus, skarbnik dr Piotr Kominiak, członkowie zarządu dr Maciej Pawlak, dr Robert Pełka, prezes komisji rewizyjnej dr n. med. Piotr Ogrodowicz razem z dr Henrykiem Noga, dr n. med. Konrad Małachowski. W trakcie pracy tego zarządu towarzystwo miało już 85 członków. Zarząd ten pracował w wyjątkowym trybie trzech lat, spowodowanym pandemią koronawirusa. W trakcie szczytu pandemii nie mógł odbyć się kolejny zjazd PTBL, ani walne zebranie członków towarzystwa.

Dopiero 15 września 2021 r. w trakcie walnego zgromadzenia towarzystwa w Poznaniu został wybrany i rozpoczął swoją dwuletnią działalność nowy zarząd w składzie: prezes dr hab. n. med. Bartłomiej Kordasiewicz, były prezes dr n. med. Roman Brzóska, prezes elekt dr Robert Pełka, sekretarz dr Michał Janyst, skarbnik lek. Piotr Kominiak, członkowie zarządu dr Marta Ślęzak, dr n. med. Tomasz Pardała prezes komisji rewizyjnej dr n. med. Marta Jokieli, dr Marek Kulczyk, dr n. med. Łukasz Poczesny.

⁴ Statut Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia, <http://www.ptbl.rsqtechnologies.com/o-nas/statut/>, dostęp: 12.10.2021; <<http://ptbl.pl/>>, dostęp: 12.10.2021.

⁵ Sprawozdanie ze spotkania założycielskiego Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia z dnia 26 marca 2015 r.

⁶ Tamże; Statut Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia...; Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego KRS; <<http://ptbl.pl/>>, dostęp: 12.10.2021.

**9th INTERNATIONAL POZNAŃ COURSE
IN UPPER EXTREMITY SURGERY: SHOULDER AND ELBOW
1st MEETING OF THE POLISH SHOULDER AND ELBOW SOCIETY
POZNAŃ, 17–19 March 2016**

PROGRAMME

Ryc. 4. Okładka programu I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia
Zbiory autorów

Ryc. 5. Dyskusja w trakcie I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia, od lewej: prof. dr hab. Leszek Romanowski, prof. dr. hab. n. med. i n. o zdr. Andrzej Czamara, dr n med. Ewa Bręborowicz, podczas wspólnej sesji lekarzy i fizjoterapeutów

Zbiory autorów

Organizacja Zjazdów PTBL

Zjazdy PTBL odbywają się co 2 lata i są jednym z najważniejszych zadań towarzystwa. Ich głównymi celami są: rozwój nauki w dziedzinie barku i łokcia, przedstawianie aktualnej wiedzy, wspólna dyskusja oraz walne zgromadzenie członków.

I Zjazd Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia odbył się 17-18 marca 2016 roku razem z 9. Międzynarodowym Poznańskim Kursem Chirurgii Barku i Łokcia w Poznaniu. W trakcie Zjazdu poruszono ważne tematy dotyczące barku i łokcia. Przeszawiono zagadnienia o charakterze podstawowym, istotne dla każdego szkolącego się ortopedy czy fizjoterapeuty. Odbyły się także sesje dla bardziej zaawansowanych uczestników, poświęcone trudnym problemom powikłań po operacjach, niestabilności, złamań oraz zakażeń w obrębie barku i łokcia. Zgłoszone streszczenia zostały opublikowane w „Zeszytach Promocji Rehabilitacji, Ortopedii, Neurofizjologii i Sportu – IRONS” (Suplement 1 2016, volumen 14 i 15)⁷. W trakcie Zjazdu członkostwo honorowe, przyznane po raz pierwszy w historii PTBL, otrzymali prof. dr n med. Leszek Romanowski, prof. dr n. med. Jarosław Fabiś, prof. dr n. med. Stanisław Pomianowski. Nagrody za najlepsze prace otrzymali kolejno:

Prezentacje przedstawione na podium:

Pierwsza nagroda: Shoulder arthropathy secondary to syringomyelia – systematic review and case series. Anna Wawrzyniak Bielęda, Przemysław Lubiatowski, Leszek Romanowski;

⁷ <<https://ironsjournal.org/>>, dostęp: 12.10.2021.

Ryc. 6. Nagrody dla najlepszych prac podczas I zjazdu PTBŁ. Od lewej: Leszek Romanowski, Roman Brzóska, Joanna Wałęcka, Anna Wawrzyniak, Jakub Stefaniak, Przemysław Lubiatowski
Zbiory autorów

Ryc. 7. Wręczenie dyplomów dla członków honorowych. Od lewej: Roman Brzóska, Joanna Wałęcka, Leszek Romanowski, Stanisław Pomianowski, Jarosław Fabiś, Przemysław Lubiatowski
Zbiory autorów

Ryc. 8. „IRONS JOURNAL”. Od lewej: Przemysław Lubiatowski, Juliusz Huber, Karol Wiśniewski
Zbiory autorów

Druga nagroda: The concept and value of biceps relocation test in diagnosis of shoulder instability. Przemysław Lubiowski, Jan Długosz, Joanna Wałęcka, Jakub Stefaniak, Leszek Romanowski;

Trzecia nagroda: Arthroscopic management of failed posterior traumatic shoulder instability treatment. Roman Brzóska, Adrian Błasiak, Wojciech Solecki, M. Mojżesz.

Za pracę przedstawioną w formie plakatu:

Arthroscopic endobutton stabilization for acute and chronic acromioclavicular joint instability. Jakub Stefaniak, Joanna Wałęcka, Przemysław Lubiowski, Robert Spławski, Piotr Ogrodowicz, Jan Długosz.

W 2017 r. PTBŁ oficjalnie poparło protest medyków⁸. W dniach 6-7 października 2017 r. podczas 2nd Biennale ESSKA ESA Meeting w Krakowie – Bielsko Biała odbyło się spotkanie robocze członków PTBŁ, podczas którego rozpoczęto prace nad wytycznymi postępowania w pierwszym urazowym zwicnięciu stawu ramiennego.

Ryc. 9. Grupa robocza członków PTBŁ podczas pierwszego spotkania dotyczącego pierwszorazowego zwicnięcia stawu ramiennego. Od lewej: Rafał Solecki, Marek Kulczyk, Marcin Redman, Adrian Błasiak, NN, Joanna Wałęcka, NN, Przemysław Lubiowski, Stanisław Pomianowski, Roman Brzóska, Krzysztof Otwinowski, Bartłomiej Kordasiewicz, Robert Pełka, NN, Sławomir Struzik, Piotr Ogrodowicz, NN, NN

Zbiory autorów

⁸ <<http://ptbl.pl/>>, dostęp: 12.10.2021.

Ryc. 10. Grupa robocza członków PTBŁ podczas pierwszego spotkania dotyczącego pierwszorazowego zwichnięcia stawu ramiennego. Od lewej: Stanisław Pomianowski, Robert Pełka, Przemysław Lubiowski
Zbiory autorów

Stworzona została ankieta, która przy pomocy dr Anny Wawrzyniak, dr Huberta Laprusa, dr n med. Joanny Wałęckiej została rozesłana do członków. Wyniki ankiety zostały zaakceptowane do publikacji w „IRONS Journal” Vol 38/march/2022⁹. Decyzją zarządu została utworzona grupa robocza składająca się ze specjalistów w leczeniu schorzeniu barku, celem stworzenia wytycznych Delphi. Praca jest w trakcie realizacji. Na stronie Towarzystwa dostępne są do pobrania skale oceniające funkcje barku: Constant Score, SST, SSI-ASES, Oxford instability score, Walch-Duplay, UCLA. Formularze poddane zostały walidacji w trakcie tłumaczenia na język polski¹⁰.

II Zjazd Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia odbył się 15-17 marca 2018 roku razem z 11. Międzynarodowym Poznańskim Kursem Chirurgii Barku i Łokcia w Poznaniu. W trakcie Zjazdu poruszono ważne tematy dotyczące barku i łokcia. Przestawiono zagadnienia o charakterze podstawowymi istotnymi dla każdego szkolącego się ortopedy czy fizjoterapeuty. Odbyły się także sesje dla bardziej zaawansowanych

⁹ R. Brzoska, H. Laprus, J. Wałęcka, M. Mostowy, M. Ebisz, P. Lubiowski, Management of the first-time anterior shoulder dislocation. Analysis of a survey conducted among members of the Polish Shoulder and Elbow Society, “Irons Journal”, Vol 38/march/2022.

¹⁰ M. Ślęzak, P. Lubiowski, B. Lubiowski, M. Łepski, A. Imirowicz, L. Romanowski, Polish cultural adaptation of general shoulder assessment scores in use for painful shoulder: ASES, UCLA, Constant Score, SST (Part I). Preliminary study, “Issue Rehabil. Orthop. Neurophysiol. Sport Promot.” 2016, nr 17, s. 7-27; M. Ślęzak, P. Lubiowski, B. Lubiowski, M. Łepski, A. Imirowicz, I. Olczak, Ł. Kowalik, L. Romanowski, Polish cultural adaptation of shoulder assessment scores for shoulder instability: WOSI, Oxford Shoulder Instability Score, Walch-Duplay (Part II). Preliminary study, “Issue Rehabil. Orthop. Neurophysiol. Sport Promot.” 2016, nr 17, s.28-46.

Ryc. 11. Logo II Zjazdu
Polskiego Towarzystwa
Barku i Łokcia
Zbiory autorów

Ryc. 12. Dyskusja podczas sesji w trakcie II Zjazdu PTBŁ. Od lewej: Hubert Laprus, Roman Brzóska, Adrian Błasiak, Wojciech Solecki, powyżej Przemysław Lubiatowski

Zbiory autorów

Ryc. 13. Zdjęcie uczestników II Zjazdu PTBŁ
Zbiory autorów

Ryc. 14. II Zjazd PTBŁ, członkowie zarządu oraz komitetu organizacyjnego. Od lewej: Piotr Ogrodowicz, Hubert Laprus, Roman Brzóska, Piotr Kominiak, Joanna Walecka, Maciej Pawlak, Bartłomiej Kordasiewicz, Rafał Namysłak, Robert Pełka, Henryk Noga, Przemysław Lubiatowski
Zbiory autorów

Ryc. 15. Dyskusja podczas sesji łączonej lekarzy z fizjoterapeutami w trakcie II Zjazdu PTBŁ. Od lewej: Leszek Romanowski, Przemysław Lubiatowski, Juliusz Huber, Ewa Bręborowicz, Piotr Kaczmarek
Zbiory autorów

Ryc. 16. Dyplom dla członka honorowego PTBŁ. Od lewej: Przemysław Lubiowski, Joanna Wałęcka, Roman Brzóska, Władysław Manikowski, Leszek Romanowski
Zbiory autorów

Ryc. 17. Laureaci nagród dla najlepszych prac przedstawionych podczas II Zjazdu PTBŁ. Od lewej: Roman Brzóska, Przemysław Lubiowski, Stanisław Pomianowski, Joanna Wałęcka, Bartłomiej Kordasiewicz, Marta Ślęzak
Zbiory autorów

uczestników, poświęcone trudnym problemom powikłań po operacjach, niestabilności, sztywności, naprawy ścięgien pierścienia rotatorów obrębie barku i łokcia. Zgłoszone streszczenia zostały opublikowane w „Zeszytach Promocji Rehabilitacji, Ortopedii, Neurofizjologii i Sportu – IRONS” (dawniej „Zeszyty Promocji Rehabilitacji”), kolejno: Suplement 6 2018, volumen 21, volumen 22, volumen 23¹¹. W trakcie Zjazdu członkostwo honorowo otrzymał prof. dr n med. Władysław Manikowski.

Nagrody za najlepsze prace otrzymali kolejno; za prezentacje przedstawione na podium:

Pierwsza: Polish cultural adaptation and validation of patient self-assessment questionnaires for painful shoulder: ASES, SST, Constant Score and UCLA. Marta Ślęzak,

¹¹ <<https://ironsjournal.org/>>, dostęp: 12.10.2021.

Przemysław Lubiowski, Joanna Wałęcka, Marta Jokiel, Izabela Olczak, Leszek Romanowski;

Druga: Arthroscopic Latarjet stabilisation procedure – clinical and radiological short-term outcomes after first 101 cases. Bartłomiej Kordasiewicz, Konrad Malachowski, Maciej Kicinski;

Trzecia: Systematic review of spacer application in staged revision elbow arthroplasty with spacer. Joanna Wałęcka, Marta Ślęzak, Jakub Stefaniak, Robert Hudek, Przemysław Lubiowski, Frank Gohlke;

Najlepszy plakat: Reconstruction of chronic pectoralis major rupture with Achilles tendon allograft. Przemysław Lubiowski, Joanna Wałęcka, Marta Ślęzak, Jakub Stefaniak, Leszek Romanowski.

Ryc. 18. Spotkanie online: Piotr Ogrodowicz, Hubert Laprus
Zbiory autorów

W trakcie pandemii COVID-19, a więc w latach 2019-2021, zarząd oraz grupa robocza pracowali na spotkaniach on-line nad wytycznymi leczenia pierwszorazowego zwicznienia stawu ramiennego¹². Jednocześnie postanowiono jako Zarząd PTBŁ, stworzyć platformę rzetelnych informacji o COVID-19 dotyczących działalności leczniczej, na której znalazłyby się opracowania naukowe i praktyczne wskazówki oraz zebrane regulacje organów państwowych, jak zminimalizować potencjalne ryzyko zakażenia pacjentów, zespołów i nas samych oraz bezpiecznie leczyć pacjentów w obliczu zarazy¹³. W 2021 roku opublikowana została praca omawiająca mało popularny temat artropatii stawu ramiennego w przebiegu syringomieli. Zawarta w artykule

¹² R. Brzoska, H. Laprus, J. Wałęcka, M. Mostowy, M. Ebisz, P. Lubiowski, Management of the first-time anterior shoulder dislocation. Analysis of a survey conducted among members of the Polish Shoulder and Elbow Society, "Irons Journal" Vol 38/ march/2022.

¹³ <<http://ptbl.pl/>>, dostep: 12.10.2021.

seria przypadków (największa do tej pory) jest ich wielośrodkowym zbiorem autorstwa członków PTBŁ¹⁴.

III Zjazd Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia odbył się 15 września 2021 roku razem z najważniejszym wydarzeniem dla chirurgów i fizjoterapeutów zajmujących się schorzeniami barku i łokcia Zjazd SECEC – ESSA (19. Zjazd Europejskiego Towarzystwa Barku i Łokcia) w Poznaniu, którego organizatorem był prof. dr n. med. Przemysław Lubiowski. W trakcie Zjazdu poruszono ważne tematy dotyczące barku i łokcia. Przystawiono zagadnienia o charakterze zaawansowanym dotyczącym leczenia pierwszorazowego zwichnięcia stawu ramiennego. Zgłoszone streszczenia zostały opublikowane w „Zeszytach Promocji Rehabilitacji, Ortopedii, Neurofizjologii i Sportu – IRONS” (dawniej „Zeszyty Promocji Rehabilitacji”), wolumen 37¹⁵. W trakcie Zjazdu członkostwo honorowo otrzymali wykładowcy zagraniczni: prof. Jae Chul Yoo (Korea Południowa), prof. Mark Frankle (Stany Zjednoczone), prof. Philippe Clavert (Francja), prof. Markus Scheibel (Niemcy).

Nagrody za najlepsze prace otrzymali kolejno; za prezentacje przedstawione na podium:

- najlepsza prezentacja ustna: Shoulder arthropathy secondary to syringomyelia – new X-ray classification of shoulder degeneration. Anna Wawrzyniak, Michał Haryszczuk, Przemysław Lubiowski,
- najlepsza praca na sesji plakatowej: A Brachial Arte-

Ryc. 19. Kolacja dla wykładowców III Zjazdu PTBŁ. Od lewej: Emilio Calvo, Philip Clavert, Przemysław Lubiowski, Aleksander Ladermann, Roman Brzoška, Jakub Stefaniak

Zbiory autorów

¹⁴ A. Wawrzyniak, P. Lubiowski, B. Kordasiewicz, R. Brzoška, H. Laprus, Shoulder arthropathy secondary to syringomyelia: case series of 10 patients, "European Journal of Orthopaedic Surgery & Traumatology", 2021 Aug 24, doi: 10.1007/s00590-021-03102-0.

¹⁵ <<https://ironsjournal.org/>>, dostęp: 12.10.2021.

Ryc. 20. Logo III Zjazdu Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia
Zbiory autorów

Ryc. 21. Otwarcie III Zjazdu PTBL: Na podium: Przemysław Lubiatowski, Roman Brzóska, Piotr Ogrodowicz
Zbiory autorów

ry Pseudoaneurysm as a Rare Complication of a Proximal Humerus Exostosis. Piotr Czarnecki, Michał Górecki, Zbigniew Krasieński, Hubert Stępak, Leszek Romanowski.

Osobno nagrodzone zostały prace studenckie.

Komunikat ustny: Clinical and biomechanical recovery of shoulder function after anterior shoulder instability treatment with Arthroscopic Latarjet-Bankart technique. Jan Niziński, Sebastian Rauhut, Alicja Partyka, Cezary Duda, Aleksandra Łukowska, Marta Ślęzak, Joanna Wałęcka, Paweł Cisowski, Jakub Kaszyński, Przemysław Lubiowski

Praca na sesji plakatowej: Arthroscopic treatment of posterior shoulder instability – evaluation of outcomes and recovery. Cezary Duda, Alicja Partyka, Jan Niziński, Sebastian Rauhut, Aleksandra Łukowska, Marta Ślęzak, Joanna Wałęcka, Paweł Cisowski, Jakub Kaszyński, Przemysław Lubiowski

Online: Piotr Ogródowicz, Hubert Laprus (źródło własne).

Bibliografia:

Brzoska R., Laprus H., Wałęcka J., Mostowy M., Ebisz M., Lubiowski P., Management of the first-time anterior shoulder dislocation. Analysis of a survey conducted among members of the Polish Shoulder and Elbow Society, "Irons Journal", Vol 38/march/2022.

Sprawozdanie ze spotkania założycielskiego Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia z dnia 26.03.2015 r. Zbiory autorów.

Ślęzak M., Lubiowski P., Lubiowski B., Łepski M., Imirowicz A., Romanowski L., Polish cultural adaptation of general shoulder assessment scores in use for painful shoulder: ASES, UCLA, Constant Score, SST (Part I). Preliminary study, "Issue Rehabil. Orthop. Neurophysiol. Sport Promot." 2016, nr 17, s. 7-27.

Ślęzak M., Lubiowski P., Lubiowski B., Łepski M., Imirowicz A., Olczak I., Kowalik Ł., Romanowski L., Polish cultural adaptation of shoulder assessment scores for shoulder instability: WOSI, Oxford Shoulder Instability Score, Walch-Duplay (Part II). Preliminary study, "Issue Rehabil. Orthop. Neurophysiol. Sport Promot." 2016, nr 17, s. 28-46.

Wawrzyniak A., Lubiowski P., Kordasiewicz B., Brzoska R., Laprus H., Shoulder arthropathy secondary to syringomyelia: case series of 10 patients, "European Journal of Orthopaedic Surgery & Traumatology", 2021 Aug 24, doi: 10.1007/s00590-021-03102-0.

Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego KRS. Zbiory autorów.

Netografia:

<<http://ptbl.pl/>>, dostęp: 12.10.2021.

<<http://ptoit.pl/sekcje>>, dostęp: 12.10.2021

<<https://ironsjournal.org/>>, dostęp: 12.10.2021.

Statut Polskiego Towarzystwa Barku i Łokcia, <<http://www.ptbl.rsqtechnologies.com/o-nas/statut/>>, dostęp: 12.10.2021.